N°. 97. 1846.

BREDASCHE COURANT.

STAAT- LETTERKUNDIG EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS- BLAD.

Dingsdag 18 Augustus.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 14den Augustus.

De koning is gisteren avond van het kasteel Eu op het paleis der Tuileries teruggekomen.

Heden zal in een kabinetsraad vermoedelijk de troonrede worden vastgesteld, welke de koning aanstaanden Maandag bij de opening der kamers zal uitspreken.

Het *Journal des Débats* houdt eene redenering over de keuze van den president der kamer van afgevaardigden, welke keuze hij de belangrijkste verrigting der ophanden zijnde korte zitting noemt. Die keus zou wel geen groote moeijelijkheid hebben, immers de oppositie zou er niets in vermogen, zoo slechts de behoudende partij eenstemmig bleef, dan zou die keus zeker weder op den heer *Sauzet* vallen.

— Door de dubbele benoeming van den heer *Berger*, candidaat van de oppositie, is er eene moeijelijkheid ontstaan, welke van de beiden aan te nemen. Het is stellig, dat de heer *Berger* er meer eer in stelt door het 2de arrondissement van Parijs te zijn benoemd; edoch de benoeming in de provincie is zekerder. Het *Journal des Débats* wenscht dat hij de provinciekeuze aanneemt, om zoodoende uit te maken, of werkelijk het 2de zoo rijke, zoo bloeijende arrondissement van Parijs, voor de meerderheid tot de oppositie behoort, dan of het slechts is de bijzondere populariteit van den heer *Berger*, welke het ministerie aldaar eene nederlaag heeft doen ondergaan.

— De zelfmoorden hebben in Frankrijk, sedert eenige jaren, op eene verschrikkelijke wijs toegenomen. Men heeft de statistiek dezer verbazende vermeerdering gemaakt, en bevonden, dat het getal der personen, dat zich om het leven gebragt heeft, op achttien jaren bijna verdubbeld is.

— Met de paketboot *Ville de Bordeaux*, welke den 7 uit Algiers is vertrokken, zijn berigten van daar ontvangen. Een spion van den Emir, hebbende een groot aantal brieven bij zich, welke de strekking hadden, om de stammen op te ruijen, was door de Arabieren zelven gevangen genomen, naar Mascara opgebragt en aldaar op de markt der Arabieren doodgeschoten. Alles was volkomen rustig in de sub-divisie, en men had van den Emir niet verder hooren spreken.

— In den *Constitutionnel* vindt men eenen brief uit Rome, van den 2den Augustus, waarin het volgende voorkomt: »Verscheidene steden van den Kerkelijken Staat, met name Fermo en Spolete, hebben laatstelijk den Paus verzocht van wel aan de Jezuïten het monopolie van het onderwijs der jeugd te willen ontnemen. De daaromtrent gedane klagten gegrond zijnde bevonden, heeft *Pius IX* beslist, dat, bij het wederopenen der scholen in November aanstaande, overal waar de stedelijke besturen en de bisschoppen dit gepast zullen oordeelen, de Jezuïten in de leiding van het onderwijs door wereldlijke priesters vervangen zullen worden, gekozen uit hen, die genoegzame waarborgen voor hunne zedelijkheid en bekwaamheid aanbieden." — De *Constitutionnel* voegt bij dit berigt, hetgeen nog niet van elders wordt medegedeeld, dat het bedoelde besluit op het volk van Rome zulk eenen diepen indruk heeft gemaakt, dat lieden uit die bevolking, den 31sten Julij, toen Zijne Heiligheid zich ter viering van het feest van St. *Ignatius de Loyola*, naar de kerk der Jezuïten begaf, hem de waarschuwing hebben toegeroepen, om voor die geestelijken op zijne hoede te zijn. Bij de bekende partijdigheid van het genoemde Parijssche blad omtrent zulke zaken, kan men echter aan hetgeen het deswege verhaalt geenszins onvoorwaardelijk geloof hechten.

— Ter beurze van heden waren genoteerd: 5 pCt. 122,10; 3 pCt. 83,80; Nap. r. 102; Spanje 5 pCt. 33½; 3 pCt. 36¼; Rom. L. 101½.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 14den Augustus.

De groote manœuvres van het Pruissische leger zullen omstreeks het midden der maand September in Silezië plaats vinden. De jongste Berlijnsche brieven deelen als zeker mede, dat de Keizer van Rusland deze manœuvres zal bijwonen.

— Naar men verneemt, hebben thans bij den Duitschen Bondsdag drukke beraadslagingen plaats over de te nemen maatregelen tot keering van het misbruik der drukpers. Ook betreffende de Deensche quæstie hebben bereids conferentien bij dat ligchaam plaats gehad. De Deensche gezant bij den Bondsdag was den 6 bij eene van die conferentien tegenwoordig.

— Ten gevolge van den waarschijnlijk onbeduidenden rogge-oogst en het opdrijven der prijzen, heeft de stedelijke regering aan het staatsbestuur het verzoek gerigt, om voorloopig alle inkomende regten op vreemd graan op te heffen en de belasting op rijst, als ook het maalloon van tarwe te verminderen.

— Eene ontzettende wolkbreuk heeft den 8 dezer, in de omstreken van Stuttgardt, duizenden van wijnstokken vernield, en alzoo de blijde hoop op een' schoonen wijnoogst, die men aldaar voor het eerst in vele jaren voedde, in minder dan een uur vernietigd.

De *Schwäbische Merkur*, deze wolkbreuk vermeldende, zegt alleen, dat dien ten gevolge eenige gebouwen en eigendommen beschadigd, en verscheidene kelders en lage woningen vol water geloopen zijn. Van eene ander zijde echter verneemt men, dat in de verschillende gedeelten van Wurtemberg zich de aardappelenziekte geopenbaard heeft, en wel in zulk een' ernstigen graad, dat op vele plaatsen een derde der knollen bedorven is. De broodprijzen zijn gestegen, en met bezorgdheid zag men de toekomst te gemoet.

— Uit Weenen schrijft men: »De heer *Waghorn*, over wiens pogingen alhier onlangs veel gesproken is, heeft aan de zich hier bevindende afgezanten van Pruissen, Beijeren en Wurtemberg eene circulaire gezonden, en deze, zoo men zegt, in dringende woorden, opmerkzaam gemaakt, dat Duitschland met de grootste inspanning van kracht, werk moet maken van het daarstellen eener spoorwegverbinding tusschen de Adriatische- en de Noord-zee, zoo het niet wil, dat Frankrijk, hetwelk tot daarstelling der linie van Marseille naar Boulogne, de grootste pogingen in het werk stelt, hierin de overhand verkrijge. De heer *Waghorn* verzoekt de voornoemde afgezanten, dit voor Duitschland zoo gewigtig vraagstuk, zoo spoedig mogelijk, ter kennisse hunner regeringen te brengen.

— Bij de bezuinigingen, welke de Paus ten voordeele van den Staat wil invoeren, heeft Z. H. ook op het Collegio Romano, dat door de Jezuïten bestuurd wordt en den Staat jaarlijks voor het openbaar onderwijs 12,000 scudi kost, het oog geworpen. Hij herinnerde zich, dat voor gezegd onderwijs, vóór de Jezuïten de leiding op zich genomen hadden, slechts 6000 scudi betaald werden, en wilde derhalve aan de vaders voorslaan, om het voor dezelfde som op zich te nemen. Deze maatregel maakte velen bezorgd. Men vreesde, dat dezelve wegens de vele vrienden, die deze orde telt, Z. H. in de meening des volks zou kunnen benadeelen. Intusschen namen de Jezuïten de zaak veel beter op, dan men verwacht had, want zoodra hadden zij niet het voornemen des Pausen vernomen, of zij stelden niet alleen de bedoelde 6000, maar de geheele 12,000 scudi ter beschikking van Z. H., met de verklaring, dat zij het onderwijs gaarne om niet zouden geven.

Dat een en ander echter steeds de partij van den achteruitgang verstoort, spreekt wel van zelve. Zoo is bij onderscheidene kardinalen het voornemen des Pausen, nopens de kloosters, geenszins gunstig ontvangen. Men vreesde dus, dat die maatregel veel tegenstand zal ondervinden.

In het algemeen worden de nieuwe maatregelen, welke de Paus heeft ingevoerd, vooral sommige bezuinigingen, zoowel bij de hoogere als de lagere geestelijkheid in Rome, afgekeurd. Onder anderen is dit voornamelijk het geval bij het plan, om het overgroot getal sinecuren en beneficien, die uit de staatskas betaald worden, op te heffen, of met den dood der personen, die ze thans genieten, te doen ophouden.

De Paus moet, bij die gelegenheid, de in den Kerkelijken Staat tot nu ongehoorde woorden geuit hebben: » *Hij die voor het openbaar welzijn niet werkt, moet ook geen aanspraak willen maken, om op openbare kosten onderhouden te worden.* »

In Napels en op Sicilië is het opnemen der Pauselijke amnestie [illegible] in de dagbladen verboden.

In het canton Lucern worden hier en daar gebeden gedaan voor de bekeering van den Paus, wiens handelwijs te vrijzinnig schijnt.

Van eene andere zijde valt echter ook niet te ontkennen, dat ook verstandige mannen de meer vrijzinnige denkbeelden des Pausen op prijs weten te stellen, en hem daarin allezins te gemoet komen. Zoo heeft de bisschop van Gubbio, mons. *Pecci*, een herderlijk schrijven aan de onder zijn beheer staande gemeenten gerigt, waarin hij met waarachtig Christelijke woorden allen vermaant, God te danken voor het bewijs van genade, dat de H. Vader zijnen onderdanen schenkt, en den Paus in al zijne ondernemingen met woord en daad te ondersteunen. Die dit niet doet, handelt tegen God en zijne geboden. — Ook de kardinaal *Vannicelli*, legaat van Bologna, heeft een tweede edict ten gevolge der kwijtschelding uitgevaardigd, waarin hij tracht goed te maken, hetgeen hij vroeger daartegen gedaan heeft.

Voorts wordt nog uit Rome gemeld, dat de ingezetenen dag op dag nog eene bekendmaking wachten, welke men zeide, dat zeer belangrijk zou wezen. Sommigen wilden, dat de Paus aan de stad Rome eene soort van stedelijke staatsregeling zou geven. Anderen zeiden, dat uit alle provincien afgevaardigden zouden bijeengeroepen worden, om met hen over de noodige verbeteringen in het bestuur te raadplegen. Een en ander was echter niet dan als een gerucht te beschouwen, daar nog niet met zekerheid bekend was, wat er eigenlijk openbaar zou gemaakt worden.

— De berigten uit Konstantinopel loopen tot den 29 der vorige maand. Zij melden, dat de Britsche gezant, sir *Stratford Canning*, den 26 naar Triëst was vertrokken, om zich over Duitschland naar Londen te begeven. — De Russische gezant, de heer *von Titow*, was mede op het punt om eene verlofreis te doen, en had reeds een afscheidsgehoor bij den Sultan gehad. — De Onderkoning van Egypte had drukke conferentien met den Sultan, die hem aan Zijne Moeder had voorgesteld, terwijl hem steeds nog meerdere eerebewijzen werden gedaan. De voornaamste gezanten legden bezoeken bij hem af. — Het laatste nommer der Turksche *Staats-Courant* maakte de voornaamste bepalingen bekend, welke nopens het onderwijs genomen waren. Zij zijn de volgende: verbetering der scholen voor kinderen; doelmatige regeling der godsdienstige scholen, tot verspreiding van het voor een ieder noodzakelijk onderrigt in den godsdienst; oprigting eener school voor het hooger onderwijs voor zulke jongelieden, die eene wetenschappelijke studie verlangen of ambten begeeren. In een daartoe in te rigten gebouw zullen de jongelieden onderhoud en woning vinden, en in alle vakken van wetenschap onderrigt worden. De Turksche *Staats-Courant* maakte nog eene andere verordening van den Grooten Heer bekend, volgens welke aan alle Turksche onderdanen, in de hoofdstad en in de provincien, toegestaan wordt, huizen, magazijnen, enz. van steen te bouwen.

ENGELAND.

LONDEN, den 15den Augustus.

In de zitting van het hoogerhuis van den 13den Augustus, is de tweede lezing van de wet omtrent de suiker met 28 tegen 10 stemmen doorgegaan. De bisschoppen van Oxford en van Londen waren de eenige leden van het huis, die op den bekenden grond, dat de nieuwe regeling tot aanmoediging van den slavenhandel zou strekken, tegen deze tweede lezing het woord hebben gevoerd.

— In de zitting van het Lagerhuis, van gisteren, heeft het Huis eene som van 20,000 £ toegestaan, tot herstel van het Buckingham-paleis, dat in de jongste stormen zwaar geleden heeft. Bij die gelegenheid is veel gesproken over de weinige geschiktheid van dat aloude gebouw en over de gepastheid, om een nieuw paleis voor H. M. te bouwen.

— De berigten omtrent den graanoogst luiden ongemeen guntig, maar die van de aardappelen laten veel te wenschen over.

— Binnen kort vertrekken van hier de nieuwe stoomschepen, bestemd voor de dienst tusschen China en Ceylon. Het zijn twee groote, van ijzer te zamengestelde schepen van 1,200 tonnen en 400 paardenkrachten. Het inwendige is voor het tropisch klimaat ingerigt, en zal eene merkbare verbetering opleveren, in vergelijk met de tegenwoordige inrigting aan boord van de op die linie thans tijdelijk werkende stoomschepen, ofschoon men aan deze de eer niet ontzeggen kan van de linie geopend en de reizen tot dusver voorbeeldeloos snel volbragt te hebben, zelfs toen de mousson het hevigst tegen was, en andere stoomschepen verpligt waren terug te keeren.

— Men weet, dat verleden jaar aan het huis *Rogers en C^o.* een groot aantal bankbilletten zijn ontstolen, en dat dit huis zorg heeft gedragen, om alle nommers van die billetten openbaar te maken. De Engelsche bank heeft op dit oogenblik ontdekt, dat zij vele van die bankbilletten tegen specie heeft ingewisseld, en zulks onwillekeurig, dewijl men behendiglijk de echte nommers had weten onzigtbaar te maken en daarvoor de nommers van andere, nog in omloop zijnde banknoten in plaats te stellen. Slechts toen deze laatste aan de bank ter betaling werden aangeboden, heeft men het gepleegde bedrog gemerkt.

— Men heeft berigten uit New-York tot het einde van Julij. Het nieuwe toltarief voor de Vereenigde Staten is door den senaat met 28 tegen 27 stemmen aangenomen, en zou waarschijnlijk door den voorzitter der republiek den 31sten Julij als wet worden uitgevaardigd. Het zal echter eerst na eenige maanden in werking komen. Ook de wet, waarbij de regering tot de uitgifte van 10 millioen dollars (25 millioen gulden) aan schatkistbiljetten wordt gemagtigd, heeft haar beslag erlangd. Men beweert echter, dat die som in verre na niet genoegzaam zal zijn, om de buitengewone oorlogskosten der eerste maanden te bestrijden, die ontzettend groot moeten zijn. Deskundigen verwachten nog een nieuw tekort van 10 millioen dollars. Het congres zou intusschen den 10den Augustus uiteengaan. De tijdingen omtrent den oorlog met Mexico zijn nog niet van eenen beslissenden aard. Intusschen brengt men van de zijde der Vereenigde Staten hoe langer zoo meer manschap te velde, en spreken dan ook sommigen van het voornemen van den voorzitter *Polk*, om den oorlog tot het uiterste voort te zetten. Het leger van den generaal *Taylor*, aan de Rio Grande, was reeds tot 15,000 man aangegroeid, en zou nog met eenige duizenden versterkt worden. Daarenboven zijn 3200 man naar Nieuw-Mexico [illegible] terwijl er nog eene expeditie naar Californie is ingescheept. De tot deze laatste behoorende manschappen zouden onder anderen ook met akkers land in het te veroveren gewest beloond worden. Generaal *Taylor* heeft zonder slag of stoot het stadje Camargo aan de Rio Grande vermeesterd en verkenningen naar de zijde van Monterey laten doen. Tot nu toe blijkt niet, dat een Mexicaansch leger van eenig aanbelang tegen hem bijeen is gebragt. Hij heeft, zegt men dan ook, geene andere vijanden te vreezen, dan ziekte en hongersnood. Een der berigtgevers houdt het voor mogelijk, dat, als hij in September voorwaarts rukt — vroeger is dit wegens het jaargetijde niet doenlijk — de togt tot aan de hoofdstad Mexico zou kunnen worden voortgezet.

— De thans ontvangene Kaapsche dagbladen tot den 1sten Junij, hangen een treurig tafereel op van de rampen, waardoor die kolonie ten gevolge van den inval der Kaffers geteisterd wordt. Den 28sten Mei is in de Kaapstad een bededag gehouden, waarbij onder anderen alleen in de Nederduitsche hervormde kerk tot ondersteuning der volkplantingen, die van hun vee of verdere have beroofd zijn geworden, omstreeks *f* 1000 Nederlandsch zijn ingezameld. Bij voortduring leest men in de berigten van gewapende burgers, die naar het tooneel van den strijd worden gezonden. Volgens eene in de Kaapstad gedane opneming, bedraagt het aantal ongehuwde manschappen onder het gebied dier stad, welke in staat zijn de wapenen te dragen, meer dan 2700. Men spreekt intusschen in een der berigten van eenen aanval, die door verscheidene vereenigde hoofden der Kaffers tegen Fort Peddie zou worden ondernomen, waarvoor zij 10 à 12,000 strijders in 't veld konden brengen.

— Ter beurze waren genoteerd: 3 pCt. gecons. 95$^{5}/_{8}$; 4 pCt. Ned. werk. schuld 94$^{1}/_{4}$; 2$^{1}/_{2}$ pCt. idem 59$^{5}/_{16}$; 5 pCt. Spaansche werk. schuld 25$^{3}/_{8}$; 3 pCt. idem 36.

BELGIE.

BRUSSEL, den 16den Augustus.

In de ochtendzitting van den Belgischen senaat van den 14den Augustus, zijn de verslagen uitgebragt omtrent de laatstelijk door

de kamer van vertegenwoordigers aan die vergadering toegezondene wetten. Daarop is dadelijk de beraadslaging begonnen over eene dier wetten, namelijk die tot goedkeuring van het met Nederland gesloten verdrag van handel en scheepvaart. De senatoren, die daarover het woord hebben gevoerd, hebben zich alleen met het vraagstuk omtrent de Belgische visscherijen bezig gehouden, en hun leedwezen te kennen gegeven, dat deze tak van nijverheid door het verdrag als opgeofferd was. De minister *Dechamps* heeft deze bedenkingen beantwoord. Daarna is er eene avondzitting gehouden, waarbij eerst de wet wegens het verdrag met Nederland en daarna twee andere wegens het toestaan van geldsommen, tot het volvoeren van werken aan den ijzeren spoorweg, zijn aangenomen. Onmiddellijk daarop heeft de minister van finantiën voorlezing gedaan van een Koninklijk bevelschrift, waarbij de zitting der wetgevende kamers voor 1845—1846 gesloten is geworden. De vergadering is onder den kreet van: *Leve de Koning!* uiteengegaan.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 17den Augustus.

Z. M. de Koning is Zaturdag namiddag ten half vier ure van Hoogstdeszelfs reis naar Luxemberg, te 's Gravenhage teruggekeerd.

Omtrent 's Konings verblijf in Luxemburg verneemt men nog, dat Z. M. den 9den uit Walferdange een uitstap naar zijn landgoed Berg heeft gedaan, Larochette heeft bezocht en te Birtrange een diner bijgewoond, waarop de heer kanselier verscheidene hooge ambtenaren vereenigd had. Den volgenden dag heeft Z. M. Berg verlaten en zich naar Wiltz begeven. Overal op zijnen weg is Z. M. door de besturen en de bevolking met geestdrift ontvangen. Bij de brug over de Sure was een eereboog opgerigt. Te Wiltz heeft Z. M. de kerk en de leerlooijerijen der heeren *Faber* en *Hobscheidt* bezigtigd en een banquet aangenomen, Hoogstdenzelven van stadswege aangeboden. Donderdag is Z. M. uit Walferdange vertrokken, om over Trier naar 's Hage terug te keeren.

H. M. de Koningin wordt heden te 's Gravenhage terugverwacht.

Berigten uit Maagdenburg, van den 10, melden dat Z. K. H. Prins *Frederik* der Nederlanden, dien dag aldaar uit Berlijn was aangekomen, om zijne Doorluchtige Zuster, Prinses *Albert* van Pruissen, te ontmoeten. In den achtermiddag is H. K. H. ook te Maagdenburg aangekomen. Den volgenden morgen heeft de Prinses Hare reis voortgezet, en is den 11 met een' extra spoortrein te Hannover gearriveerd, van welke stad H. K. H. onmiddellijk de reis naar 's Gravenhage heeft voortgezet. H. K. H. is gisteren avond, omstreeks 11 ure, vergezeld van Hoogstderzelver Dochter, *Charlotta*, in deze residentie aangekomen.

— Volgens een' brief uit Gibraltar, van den 31sten Julij, was het Nederlandsch eskader, onder bevel van Z. K. H. Prins *Hendrik* der Nederlanden, daags te voren aldaar aangekomen.

— Uit Harderwijk schrijft men: »Op den 20sten dezer zal van hier met scheepsgelegenheid vertrekken naar Hellevoetsluis, een detachement sterk 25 manschappen, onder bevel van den luitenant ter zee 1e klasse, *J. L. van Hasselt*, om met Zr. Ms. transportschip *de Merwede* naar West-Indie te vertrekken.

» Den 21 zal een detachement, sterk 150 onderofficieren en manschappen, te Harderwijk worden ingescheept, ten einde op den 26 te Helvoetsluis over te gaan aan boord van het schip *Delft*, gezagvoerder *B. J. Muller*, bestemd naar Oostindië. Het bevel over dit detachement zal worden opgedragen aan den met verlof terugkeerenden 1sten luitenant der infanterie *H. P. van den Ende*, hebbende tot medegeleiders de 2de luitenant der infanterie *van der Zee* en *Meijer*, benevens den officier van gezondheid *Brummer*."

— Den 7 is, in 52jarigen ouderdom, overleden Mr. *Herman de Ranitz*, ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, lid der provinciale Staten, curator van de hoogeschool en burgemeester der stad Groningen. Het was hem niet vergund, zijne stervende blikken op zijn Vaderland te vestigen: hij stierf, als een slagt-offer der buitengewone warmte, te Kreuznach, van welker baden hij met grond had gehoopt genezing te verkrijgen van de ongesteldheid, die reeds twee jaren zijne gezondheid had ondermijnd.

— Te Nieuwediep is, in den ouderdom van ruim 58 jaren, overleden, de hoog edel gestrenge heer *Willem Gerrit van der Hoop, Fz.*, luitenant kolonel kommandant van de 2de divisie van het korps mariniers, ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw.

— Men leest in de *Nieuwe Rotterdamsche Courant*, onder dagteekening van den 13den dezer:

»Eene vreemdsoortige gebeurtenis, voor welker echtheid wij kunnen instaan, heeft zich heden avond in den circus van den heer *Gautier* toegedragen. De heer *A. V. S. . . . Jzn.*, voelde op eens eene zekere zwaarte aan zijne parapluie, ten gevolge waarvan dezelve viel. Na de voorstelling dezelve wenschende terug te bekomen, drong hij aan op een onderzoek. Dit leide aanvankelijk tot geen gewenscht resultaat, tot dat eindelijk de tent door de politie afgezet en onderzocht zijnde, men onder dezelve eenige personen vond, welke reeds een aantal parapluis, naar gissing een dertigtal, op zulk eene wijze hadden weten meester te worden. De ijver en activiteit onzer politie is bij deze gelegenheid weder gebleken, daar dezelve spoedig en in genoegzame getale aanwezig was, om de tent af te zetten, zoodat niemand der schuldigen kon ontsnappen."

— Woensdag avond, ten 7 ure, barstte op de Haar, een half uur van Gorinchem gelegen, een felle brand uit op de hofstede, bewoond door den bouwman *Fas de Groot*, welke zoo spoedig in hevigheid toenam, dat er niets dan drie paarden zijn kunnen gered worden.

Een hevig onweder, dat in den avond van den 13den dezer, van het westen naar het oosten over 's Hertogenbosch trok, heeft te Gewande, aan de Blaauwesluis, het huis van den landbouwer *Dirk Pennings* eene prooi der vlammen doen worden. Juist zat die huisman met zijn gezin aan tafel, toen de bliksem het stroodak zijner woning trof, op eenige weinige geredde stukken na, is alles eene prooi van het vuur geworden.

In den namiddag van Vrijdag, den 7 dezer woedde in de gemeenten Kesteren en Lienden (Gelderland) een zwaar onweder, vergezeld van sterken wind en hagel, waardoor veel schade aan de te veld staande vruchten is veroorzaakt. In het dorp Kesteren kon het zomerkoren bijna als geheel verloren worden beschouwd, als zijnde dit door den hagel zoo zeer geteisterd, dat er genoegzaam geene mogelijkheid bestaat, om hetzelve af te maajen.

— Eene arbeidster aan de Dedemsvaart beviel, op den 1 dezer, van twee welgeschapene kinderen, een zoon en eene dochter. Naar de omstandigheden, bevonden zich de moeder en kinderen in goeden welstand tot den 7, als wanneer de moeder op de gewone wijs op nieuw bevallende, een levenloos wezen ter wereld bragt, eene eenigzins menschelijke gedaante hebbende, doch overigens geheel zonder vorm, en welk wezen eene zwaarte had van p. m. 2 ponden. De beide kinderen en de moeder zijn na deze bevalling minder welvarende en verkeeren in zwakken toestand.

— Uit Leiden schrijft men van den 13den dezer:

»Uit de proeven van den Heer Dr. *Boucherie*, in het woud van Compiegne met houtzuur (acide pyroligneux) genomen, ter beveiliging van het hout tegen verrotting, is gebleken, dat van gewone spoorwegbalken, voor de helft met houtzuur geprepareerd en drie jaren in den grond begraven, de geprepareerde helft gaaf en hard, het andere einde daarentegen zacht en vergaan was. Deze bevinding heeft menigvuldige en dringende aansporing ten gevolge gehad aan de besturen, om ter wering van houtbederf, dat bij spoorwegen zoo veel aanleiding tot ongelukken kan geven en ter voorkoming van kostbare en moeijelijke herstellingen ook aan gebouwen, dit middel aan te wenden. (Zie *compte rendu de l'Académie des Sciences du* 3e *Trimèstre* 1845. *Le Commerce Belge* van den 5den dezer, enz.)

»Bij het aanprijzen van dit middel zijn wij verzocht te herinneren, dat sedert ruim vier jaren eene fabrijk bestaat te Bergen op Zoom bij Wouw in Noord-Braband, waar dat houtzuur en het nog meer verharde houtzuur-ijzer (*pyrolignite de fer*) tot zeer geringen prijs afgeleverd wordt; dat het reeds aan spoorwegen en publieke gebouwen, sluiswerken en vaartuigen is gebezigd, alsmede dat aldaar altijd een voorraad van met houtzuur-ijzer geprepareerde beuken balken voor houten vloeren, ter vervanging van eiken, voorhanden zijn, op grond van gelijke waarnemingen als door den Heer *B.* en den algemeenen raad der bruggen en wegen in Frankrijk gedaan zijn, waarom deze aan het gebruik van geprepareerd beukenhout voor de spoorwegen de voorkeur geeft boven het hart of beste gedeelte van niet geprepareerd eikenhout: hebbende de spoorbalken van geprepareerd beukenhout langer weerstand geboden dan die van eikenhout, waarbij men voegen moet, dat het beukenhout zich in vergelijking van het eikenhout, in een bijzonder korten tijd op de allergemakkelijkst wijze van het houtzuur geheel doordringen laat.

»De procesverbalen van Compiegne en de verklaring van genoemden raad (conseil général des ponts et chaussées) zijn overigens zulke documenten, dat zij' volgens den *Commerce* voornoemd, alle aanleiding geven om bij de besturen van openbare werken de aanwending dier middelen ten ernstigste aan te prijzen."

— Volgens de *Groningsche Ct.* worden ten huize van *J. K. Granenborg*, te Oude Pekela, gekookte spijzen, met eene roode kleur overtogen. Volgens de *Prov. Fr. Ct.* is hetzelfde den 8 te Leeuwarden waargenomen in twee kelders bij gekookte aardappels; deze waren bedekt met eene donker roode kleurstof, ter dikte van ongeveer 1/3 nederl. streep, die zich er ligt laat afwrijven, en op papier dun uitgestreken, op conchenille of karmijn gelijkt; tusschen de roode kleur ziet men hier en daar eene witachtige stof. Beide kleurstoffen zijn zeer waarschijnlijk kleine schimmelplantjes, door de warmte of de vochtigheid welligt ontwikkeld. Vroeger reeds is te Leeuwarden en elders hier te lande hetzelfde verschijnsel op allerlei eetwaren waargenomen, waarover indertijd in *Meijlink's* Bibliotheek 2 deel, 3 stuk gehandeld is. Volgens het onderzoek van den Heer *Vrijdag Zijnen* is gebleken, dat de roode kleur, welke de weggezette spijzen na eenigen tijd overdekt, moet toegeschreven worden aan een plantje van den laagsten rang, of cryptogaam, die zich op de spijzen ontwikkelt, gelijk de Groninger Hoogleeraar *C. Mulde*, reeds vóór hem had vermoed. Een met deze roode kleur overdekte aardappel, door een' sterk werkenden mikroskoop van *Sterrop* uit Londen bezien, vertoonde zich aan de buitenzijde volkomen in kleur en weefsel gelijk aan het nog onbeschadigde weefsel van *Lapis Haematites*; terwijl de binnenzijde eene korst vertoonde van ronde, aalbessen-roode, bleekroode en bijna witte

kogeltjes, ter grootte van den knop eener groote speld, welks geheel eene allerfraaiste kleurschakering opleverde, en welke massa als doorweven scheen te zijn met hoekige, doorschijnende witte vaatjes of draden. Volgens genoemden heer *Vrijdag Zijnen*, zoude dit plantje tot de Algen of Wieren behooren en in het *Systema Vegetabilium* van *Curt Sprengel* onder den geslachtsnaam *Coccochloris* voorkomen.

De *Middelburgsche Courant* behelst den volgenden brief, welke te Keulen is gedrukt en verspreid, en door een Keulsch koopman aan de concessionarissen van den spoorweg van Zeeland naar Maastricht is gerigt.

»De door u mij toegezondene brochure heb ik met bijzondere belangstelling gelezen, en ben overtuigd dat de uitvoering van het voorgenomen plan de belangrijkste gevolgen voor Duitschland en de Rijn-provincien hebben zal, en dat, door deze verbinding met de geheele wereld, de voortreffelijkste diensten voor het algemeen belang moeten voortspruiten.

Ik raad u ernstig aan om het mij toegezonden geschrift in het Hoogduitsch te doen uitgeven, waardoor het bij alle kooplieden in Pruissen en Noord-Europa bekend, gelezen en ter harte zal genomen worden.

Uit de door u medegedeelde statistieke opgave (gedateerd Whitehall, Maart 1846) blijkt, dat de waarde van gezamenlijke uitvoer van Groot-Brittanje beliep 58,584,292 p. st., waarvan de waarde van 13,937,037 p. st. naar het noorden van Europa verzonden werd, te weten:

Naar Rusland	2,128,926	p. st.
» Zweden	108,475	—
» Noorwegen	152,824	—
» Denemarken	286,679	—
» Pruissen (tolvereeniging)	505,384	—
» Duitschland	6,151,528	—
» Holland	3,131,970	—
» Belgie	1,471,251	—

terwijl deze uitvoer naar Oost-Indie en Ceylon 7,695,666 p. st., naar Eng. Amerika 3,070,861 p. st. en naar de Antilles 2,451,477 p. st. bedroeg.

De overige statistiek bewijst ontegenzeggelijk, dat het noordelijk Europa, Holland daaronder gerekend, deze aanzienlijke aanvoer der Engelsche markt ontvangt over Antwerpen, Rotterdam, Amsterdam, Bremen, Hamburg en Lubeck, welke havens, zoo als wel is aangemerkt, dikwijls in den winter niet zonder gevaar door schepen kunnen worden aangedaan, als de haven van Vlissingen alleen nog toegankelijk is.

Het is derhalve een schoon ontwerp een spoorweg daar te stellen die Vlissingen met de Maas en Rijn verbindt, om daardoor een spoediger verkeer tusschen Londen en de handelsteden Dusseldorf, Keulen en Frankfort a/M. te verkrijgen. Dit plan werd hier zeer gunstig opgenomen en van deze gewesten kunt gij alle mogelijke hulp verwachten.

De gevolgen, welke daaruit zullen voortvloeijen, geven mij aanleiding om te vragen of Keulen daardoor niet het middenpunt des Duitschen handels en het hoofd-entrepôt voor de Middelburgsche haven worden kan. Welke gevolgen kunnen uit de verbinding dezer beide steden, door middel van een' spoorweg, niet voortvloeijen, en welke middelen moeten worden aangewend om deze vereeniging tot stand te brengen?

Onze communicatie met Engeland, Spanje en de kolonien, over en door Belgie, komt in het geheel niet met de denkwijze der Duitschers overeen; ook is zij ontoereikend en onvoldoende.

Voor zooveel men uit daadzaken kan opmaken, worden de spoorwegen in Belgie op geene bevredigende wijze bediend; tot bewijs daarvoor zal het voldoende zijn het volgende aan te halen, hetgeen in het Belgische blad, *l'Indépendance de Bruxelles* van den 26 Julij, voorkomt, en het is zelfs meer dan tijd dat men in Duitschland op deze misbruiken worde opmerkzaam gemaakt, ten einde geene belangrijke belemmeringen in den handel te ondervinden.

Het is daarom dat Duitschland een' nieuwen weg moet zoeken om zich onmiddellijk met de zee in aanraking te stellen, als de zekerste en veiligste wijze om een transportmiddel voor in- en uitvoer, en ter verdere ontwikkeling van deszelfs industrie, te bekomen.

Engeland heeft zijn onmiskenbaar overwigt en welvaren aan zijne goed gelegene havens te danken.

Het zou in alle opzigten gevaarlijk zijn ons alleen op het verkeer over Belgie te verlaten, hetwelk buitendien ook een land van fabrieken is, vooral als men daarbij in aanmerking neemt, dat de derwaarts leidende spoorwegen, waarvan wij ons bedienen moeten, uitsluitend door de Belgische regering worden aangelegd.

De weg die de natuur ons aanwijst legt door Holland naar de zee, hetzij over den Rijn of uit het midden door uwen ontworpen spoorweg naar Middelburg, van waar men de aanvoer der Britsche manufacturen ontvangen en de onzen verzenden kan, of waar wij die tegen koloniale voortbrengselen, die in Holland overvloedig voorhanden zijn, kunnen verwisselen.

Het is ook volstrekt noodzakelijk dat het noordelijk Europa door twee verschillende spoorwegen in verbinding komt met het kanaal, dit is eene voorzorg die zich om meer dan eene reden voor Duitschland aanbeveelt; want daar wij zien hoe Belgie den Luxemburgschen spoorweg begunstigt, in het vooruitzigt van het transito van onze omstreken en van onze stad af te trekken, om dat in eene directe lijn naar Strasburg te verleggen, hetgeen voor den Rijnlandschen handel zeer nadeelig is, zullen wij met alle krachten uw voornemen ondersteunen, en willen ook daarom elkander behulpzaam bijstaan, alzoo het buiten twijfel is, dat niet alleen het voordeel van Holland en Duitschland daardoor bevorderd wordt, maar ook de banden nauwer worden toegehaald, die beide landen door handel en vriendschap aan Engeland verbinden.

Ten einde eene dadelijke hulp bij de uitvoering van uw loffelijk voornemen aan den dag te leggen, heeft de stad Keulen reeds eene eerste schrede gedaan, en zelve een kapitaal bij inschrijving daargesteld voor den aanleg van een' op uwe linie zich aansluitenden spoorweg, die van Keulen uitgaande, aan den linker Rijn-oever de aan fabrieken rijke omstreken tusschen de Maas en den Rijn zal doorloopen, als over Reus, Gelden, Kevelaar, Uden, Goch, Palsdorf, Cleef en Nijmegen.

Deze weg zou derhalve bij Crefeld door een' zijtak naar Venloo met den uwen verbonden worden.

Ook geeft de Middelburgsche spoorweg bij Nijmegen aan onze onderneming nog dit groote voordeel, dat die plaats, alwaar zich de Waal in de Maas uitstort, altijd bevaarbaar is. Hierdoor behouden wij ons tegenwoordig verkeer met Rotterdam over den Rijn, de Waal en den spoorweg, die, zich aan de Neder-Schelde aansluitende, en onze voordeelige fabriekstreken doorloopende, den Keulschen handel belangrijke ontwikkeling aanbiedt, door de gunstige ligging van die stad aan den Midden-Rijn.

De hierboven aangehaalde omstandigheden geven aanleiding om den Vlissingsch-Middelburgschen spoorweg als eene groote weldaad voor de Rijnprovinciën en hoofdzakelijk voor onze stad te beschouwen, waarom wij dan ook iedere gelegenheid, die zich daartoe aanbiedt, benuttigen willen om u behulpzaam te zijn in uwe wenschenswaardige onderneming."

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van ll. Zaturdag waren genoteerd: Ned. $2^{1}/_{2}$ pCt. $60^{11}/_{16}$; 3 pCt. $72^{3}/_{4}$; 4 pCt. $94^{5}/_{8}$; Amort.-Synd. $3^{1}/_{2}$ pCt. $89^{1}/_{2}$; Handelm. $173^{5}/_{8}$; O. Ind. Leening 4 pCt. $94^{1}/_{4}$; Aand. Rijnspoorweg $113^{3}/_{4}$; Haarlemmermeer 4 pCt. $98^{1}/_{4}$; Belgie $2^{1}/_{2}$ pCt. 53; Spanje $20^{3}/_{8}$; dito Onbep. St. $20^{1}/_{8}$; 3 pCt. Binnenl. $32^{15}/_{16}$; Ardoin Coupon $19^{7}/_{8}$; Portugezen 3 pCt. te Londen $46^{1}/_{4}$; Id. 4 pCt. $45^{1}/_{8}$; Rusland 5 pCt. $106^{3}/_{8}$; dito 1828—29 105; 4 pCt. bij *Hope* $90^{1}/_{4}$; Id. bij *Stiegl.* $88^{15}/_{16}$; Brazilie 89; Peru $21^{3}/_{8}$; Grenada 22.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.